

ใบความรู้ที่ ๕ เรื่อง การอ่านนิทานท้องถิ่น
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๔ เรื่อง ภาษาไทย ภาษาถิ่น
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๖ เรื่อง อ่านนิทานวิจารณ์ความคิด (๒)
รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

นิทานท้องถิ่น

คือ เรื่องเล่าที่มีการดำเนินเรื่องอย่างง่ายๆ โครงเรื่องไม่ซับซ้อน เล่าเรื่องอย่างตรงไปตรงมา มักเริ่มเรื่องโดยกล่าวถึงตัวละครสำคัญของเรื่อง แล้วดำเนินเรื่องไปตามลำดับเหตุการณ์ ตัวละครเอกพบอุปสรรคปัญหา แล้วก็ฟันฝ่าอุปสรรคหรือแก้ปัญหาคล่องไปจนจบเรื่อง มักจะจบแบบมีความสุข ถ้าเป็นนิทานคติ ก็มักจะจบลงว่า “นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า.....”

นิทานพื้นบ้านท้องถิ่น แบ่งได้เป็น ๔ ภาค

ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคอีสาน และภาคใต้

ตัวอย่างชื่อนิทานท้องถิ่นของแต่ละภาค

ภาคเหนือ	ภาคกลาง	ภาคอีสาน	ภาคใต้
<ul style="list-style-type: none"> - ลานนางคอย - เชียงดาว - เมืองลับแล - เชียงเหมียง - อ้านก้องซี้จู้ - ควายลุงคำ 	<ul style="list-style-type: none"> - แม่นากพระโขนง - สังข์ทอง - ปลาบู่ทอง - ศรีธนชัย - โสนน้อยเรือนงาม - ไกรทอง - ท้าวแสนปม - พิกุลทอง 	<ul style="list-style-type: none"> - ผาแดงนางไอ่ - ปู่ปะหลาน - ซิ่นสองตอน - ยายหมาขาว - ก่องข้าวน้อยฆ่าแม่ - พญาคนคาก - กุดนางไย 	<ul style="list-style-type: none"> - เจ้าแม่ลิ้มกอเหนี่ยว - ลูกเนรคุณ - ปลาแก้มซ้า - เกาะหนูเกาะแมว - ตาม่องล่าย

นิทานท้องถิ่น

มีความสำคัญและมีคุณค่า ต่อชีวิตมนุษย์และสังคมในหลายด้าน ดังนี้

๑. ช่วยให้เข้าใจสภาพของคนโดยทั่วไป ประมวลแห่งความรู้สึกนึกคิด ความเชื่อ ความนิยม ความบันเทิง
๒. เป็นเสมือนกรอบล้อมชีวิตให้อยู่ในขอบเขตที่สังคมนั้น ๆ นิยมว่าดีหรือถูกต้อง ได้ฟังการอบรมในวิถีชีวิตตั้งแต่เด็ก
๓. ทำให้จักสภาพชีวิตท้องถิ่น ตามหลักที่ว่าคติชาวบ้านเป็นพื้นฐานชีวิตของคนชาติหนึ่ง ๆ หรือชนกลุ่มนั้น ๆ
๔. เป็นมรดกทางวัฒนธรรมประจำชาติ เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับชีวิตมนุษย์ มีการจดจำ และถือปฏิบัติกันต่อ ๆ มา
๕. เป็นทั้งศิลป์และศาสตร์ เป็นต้นเค้าแห่งศาสตร์ต่าง ๆ และช่วยให้การศึกษาในสาขาวิชาอื่นกว้างขวางยิ่งขึ้น
๖. ทำให้เกิดความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน
๗. นิทานพื้นบ้านเป็นเครื่องบันเทิงใจยามว่างของมนุษย์

แหล่งที่มา : มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม www.lch.culture.go.th